

ה"ת 25418/01/19 - אסף ליס ניהול צ"י רכב ותחבורה בע"מ נגד מדינת ישראל, עו"ד יעל כ"ץ

בית משפט השלום בנצרת

ה"ת 25418-01-19 אסף ליס ניהול צ"י רכב ותחבורה בע"מ נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

מספר בקשה: 3

בפני המבקשת	כבוד השופט דניאל קירס
נגד המשיבה	מדינת ישראל באמצעות פרקליטות מחוז צפון עו"ד יעל כ"ץ
	אסף ליס ניהול צ"י רכב ותחבורה בע"מ באמצעות ב"כ עו"ד אלינור טל

החלטה

1. המבקשת טוענת כי במסגרת ת"פ 42914-09-18 תפסה המשטרה רכב מ"ר 37006301 שבבעלותה. לטענתה האיזון בין מטרת התפיסה לבין זכות הקניין היא ב"חלופת תפיסה" שפגיעתה בזכות הקניין פחותה. המבקשת הגדירה את בקשתה כבקשה לפי סעיף 37 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש), התשכ"ט-1969, בענין חפץ שלא הוגש כראיה במהלך המשפט.

2. בתגובה לבקשה, עליה הוריתי, טענה המדינה כי הרכב עתיד להיות מוגש כראיה בהליך הפלילי המתנהל בבית המשפט המחוזי. המדינה טוענת כי יש להעביר את הבקשה למותב הדן בהליך הפלילי בבית המשפט המחוזי. לטענתה, משהוגש כתב אישום, עקרונית נתונה הסמכות להורות מה יעשה בחפץ לבית המשפט הדן בעניין שבגיני נתפס החפץ. זאת, בין היתר, בכדי למנוע מצב בו החלטתו של מותב אחד תגביל את שיקול דעתו של המותב האחר או תפגע במארג הראיות אשר עתיד להיפרס במשפט בפני מותב אחר.

3. בתגובת המבקשת לטענות אלה, עליה הוריתי, טענה המבקשת כי המדינה התייחסה בטיעוניה לסעיף 36 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) שעניינו מצב שבו "הוגש החפץ כראיה במהלך המשפט", ואילו בענייננו מדובר בסעיף 37 לפקודה, מצב שבו "לא הוגש החפץ כראיה במהלך המשפט".

4. אקדים מסקנה לניתוח: הגעתי למסקנה כי בית המשפט המוסמך לדון בבקשה הוא בית משפט שלום זה, וכי יש

לדחות את הבקשה, שכן סעיף 37 לפקודה אינו חל בנסיבות ענייננו. לשם הצגת נימוקיי, אפרט תחילה בענין אי-תחולת סעיף 37 בנסיבות ענייננו, ולאחר מכן בענין הסמכות.

סעיף 37 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש)[נוסח חדש], התשכ"ט-1969 אינו חל אלא כאשר הסתיים המשפט מבלי שהחפץ הוגש כראיה, או אם המדינה הודיעה כי החפץ לא יוגש כראיה

5. כאמור, המבקשת טוענת לעילה לפי סעיף 37 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש)[נוסח חדש], התשכ"ט-1969. סעיף זה קובע:

חפץ שלא הוגש כראיה
37. הוגש משפט ולא הוגש החפץ כראיה לבית המשפט, הרי אם היה המשפט נגד אדם על עבירה שעבר באותו חפץ או לגביו, רשאי בית המשפט לצוות כאמור בסעיף 34; לא ניתן צו לפי סעיף 34 או שלא היה המשפט נגד אדם על עבירה כאמור, תחזיר המשטרה את החפץ לאדם שמידיו נלקח.

סעיף 34 הנזכר מסמך את בית משפט השלום לצוות מה יעשה בחפץ.

6. נסיבות ענייננו הן, כאמור, שהוגש כתב אישום, אולם טרם הסתיים המשפט הפלילי. בטענת המבקשת שסעיף 37 חל על ענייננו, טמונה פרשנות לפיה הביטוי "הוגש משפט ולא הוגש החפץ" כולל מצב בו הוגש כתב אישום, אולם אף אם החפץ מתעתד להיות מוגש כראיה במשפט הפלילי, הוא טרם הוגש כראיה. אין בידי לקבל פרשנות זו. כפי שיבואר, הפרשנות הנכונה של סעיף 37 לפקודה היא כזו המחילה אותו על חפץ רק כאשר הסתיים המשפט הפלילי מבלי שהוגש החפץ כראיה, או כאשר המדינה הודיעה כי החפץ לא יוגש כראיה, כך שכבר ידוע שהחפץ לא יוגש במשפט.

7. סעיף 37 לנוסח החדש של הפקודה, היה פעם סעיף 35 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (מעצר וחיפושים) (ובשמו המחייב לפני הנוסח החדש - Criminal Procedure (Arrest and Searches) Ordinance). סעיף זה הוסף לפקודה בשנת תשכ"ה, בחוק לתיקון פקודת הפרוצדורה הפלילית (מעצר וחיפושים), התשכ"ה-1964. בענין התכלית הסובייקטיבית של המחוקק, אמנם דברי ההסבר להצעת החוק (הצעת חוק לתיקון פקודת הפרוצדורה הפלילית (מעצר וחיפושים), התשכ"ד-1963, ה"ח 30) אינם מקדמים אותנו בפרשנות הסעיף; אולם עולה מדבריו של נציג ועדת חוק, חוקה ומשפט ח"כ ברוך אזניה בהצגת הצעת החוק המתקן לקריאה שניה והשלישית, כי הכוונה הסובייקטיבית של המחוקק היתה לכך שסעיף זה יחול רק בנסיבות שבהן ברור כי החפץ לא יוגש כלל כראיה במשפט הפלילי:

"סעיף 35 המוצע [הוא כאמור בסעיף 37 בנוסח החדש - ד"ק] נוסח על-ידי הוועדה בניסוח שונה מזה שבהצעת הממשלה. תוך כדי כך תוקנה ההוראה שבו ונאמר בה במפורש שעל המשטרה להחזיר את החפץ התפוס לאדם שמידיו נלקח, לא רק במקרה שהחפץ לא הוגש כלל כראיה במשפט, אלא גם אם הוגש כראיה ובית-המשפט לא ציווה מה לעשות בו" (ד"ק ע' 429 (התשכ"ה)).

8. המבקשת טוענת בצדק כי "עיון בסעיפי הפקודה מעלה כי הליכי התפיסה והחילוט מאופיינים בסדר ענייני וכרונולוגי". אולם אותה כרונולוגיה בסעיפי הפקודה מובילה למסקנה, שסעיף 37 לפקודה אינו חל לפני שהמשפט הפלילי הסתיים (אלא אם הודיעה המדינה שהחפץ לא יוגש כראיה בו). אבאר.

9. סעיף 32 לפקודה מסמך שוטר לתפוס חפץ, בין היתר כאשר הוא "עשוי לשמש ראיה בהליך משפטי בשל עבירה".

10. **סעיף 33 לפקודה** קובע כי אם נתפס חפץ כאמור בסעיף 32 או הגיע לידי המשטרה חפץ שאחד התנאים האמורים בסעיף 32 חל עליו, **רשאת המשטרה כפוף לאמור בסעיף 34 לשמרו "עד אשר יוגש לבית המשפט"**.

11. סעיף 35 לפקודה קובע כי אם תוך ששה חודשים מיום תפיסת החפץ על ידי המשטרה, או מיום שהגיע לידיה, "לא הוגש משפט אשר בו צריך החפץ לשמש ראיה" ולא ניתן צו על אותו חפץ לפי סעיף 34, תחזיר החפץ (אלא אם בית משפט השלום יאריך את התקופה כמפורט שם).

12. סעיף 36 לפקודה דן במצב שבו "הוגש החפץ כראיה לבית המשפט".

13. סעיף 37, מושא טענות המבקשת, דן כאמור במצב שבו "הוגש משפט ולא הוגש החפץ לבית המשפט".

14. ענינו הרואות, כי הכרונולוגיה, הסדורה, על-פי הפקודה, היא כדלקמן: שוטר מוסמך לתפוס חפץ העשוי לשמש ראיה במשפט פלילי; בתקופה "עד אשר יוגש לבית המשפט" (כאמור בסעיף 33 לפקודה), המשטרה תשמור את החפץ, כפוף לאפשרות לפנות לפי סעיף 34 בבקשה לצו להשבתו. עם הגשת החפץ כראיה במשפט הפלילי, יחול עליו סעיף 36 לפקודה. רק אם המשפט הפלילי מסתיים מבלי שהוגש החפץ כראיה (או המדינה מודיעה כי החפץ לא יוגש כראיה במשפט), ניתן לראות בחפץ כחפץ ש"לא הוגש" במשפט כמשמעותו של מונח זה בסעיף 37 בפקודה.

ודוק - סעיף 33 לפקודה מסדיר מפורשות את התקופה **עד להגשת הראיה במשפט** (המשטרה תשמור אותו, כפוף לאפשרות לפנות לצו לפי סעיף 34). ובנסיבות כמו ענייננו בהן כבר הוגש כתב אישום ויש כוונה להגיש את החפץ כראיה אך הוא טרם הוגש כראיה, מדובר בתקופה "עד אשר יוגש לבית המשפט" בה תשמור אותו המשטרה לפי סעיף 33, וטרם הגיע (אם כלל יגיע) המעמד - שהוא סוף המשפט הפלילי מבלי שהחפץ הוגש כראיה, או הודעת המדינה לפיה החפץ לא יוגש כראיה - בו ניתן לראות בחפץ חפץ ש"לא הוגש" במשפט במובן מונח זה בסעיף 37.

15. המסקנה, הן מההיסטוריה החקיקתית, הן ממבנהו והגיונו של ההסדר הסדור שנסלל בסעיפי הפרק הרביעי לפקודה, היא שסעיף 37 לפקודה כלל אינו חל בנסיבות ענייננו. הסעיף החל בנסיבות שבהן הוגש כתב אישום והחפץ מתעתד להיות מוגש כראיה במשפט, הוא סעיף 33 לפקודה.

סמכות

16. כבר ציינתי לעיל כי אני דוחה את טענת המדינה לפיה מאחר שכבר הוגש בבית המשפט המחוזי כתב האישום הרלוונטי לחפץ התפוס מושא הבקשה, הסמכות לדון בבקשה זו היא למותב הדן בתיק הפלילי בבית המשפט המחוזי ולא לבית משפט שלום זה. כעת אנמק מסקנה זו.

17. אין בפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) הגדרה של "בית משפט". בסעיף 1 לפקודה "שופט" מוגדר כשופט בית משפט שלום או שופט בית משפט מחוזי.

18. סעיף 37 לפקודה קובע כי אם לא הוגש החפץ כראיה, הרי אם היה המשפט נגד אדם על עבירה שעבר באותו חפץ או לגביו, "רשאי בית המשפט לצוות כאמור בסעיף 34". סעיף 34 מסמיך את "בית משפט שלום" לצוות בנוגע לחפץ.

19. זאת ועוד. סעיף 38 לפקודה קובע:

ערר

38א. (א) שוטר מוסמך, אדם שהחפץ נלקח ממנו או תובע זכות בחפץ רשאים לערור על החלטת בית המשפט לפי פרק זה, לפני בית המשפט המחוזי אשר ידון בערר בשופט אחד. (ב) על החלטת בית המשפט המחוזי לפי סעיף קטן (א) ניתן לערור לפני בית המשפט העליון שידון בערר בשופט אחד, אם ניתנה רשות לכך מאת שופט של בית המשפט העליון.

20. סעיף 38א המצוטט לעיל מופיע בפרק הרביעי לפקודה, בו מצויים כל הסעיפים שנזכרו לעיל לעיל, 32 עד 37 (ועד סעיף 42). ברי, מכך שהערר על החלטה לפי סעיפים אלה הוא לבית המשפט המחוזי, כי החלטה הדיונית לפי סעיפים אלה היא בבית משפט השלום. שכן, אם בית המשפט המחוזי ידון לפי סעיפים אלה כערכאה דיונית, תישלל מהצדדים זכות ערר. דוקו: בקשת רשות לערור לבית המשפט העליון לפי סעיף 38א(ב) המצוטט לעיל היא רק על החלטת בית המשפט המחוזי "לפי סעיף קטן (א)", קרא, החלטת בית המשפט המחוזי **בערר**, ולא כערכאה דיונית. ראו דברים אלה של כבוד השופט ה' ח'טיב ב-ב"ש (מחוזי נצ') 2005/05 **מסאלחה נ' מדינת ישראל**, פס' 7 (7.6.2005)(להלן: **ענין מסאלחה**):

"... סעיף 38א] ... אינו מותיר ספק כי בית המשפט מוסמך ע"פ סעיף 37 להורות על החזרת חפץ שנתפס על ידי המשטרה הינו בית משפט שלום, שאם לא כן כיצד הערר על ההחלטה שניתנה לפי סעיף זה, הינ[ו] לבית המשפט המחוזי".

21. ראו גם את דבריו של כבוד השופט **ז' הווארי** ב-ב"ש (מחוזי נצ') 1007/06 **ממן נ' מדינת ישראל**, פס' 6 (18.1.2006) (להלן: ענין **ממן**):

"סעיף 38א(א) לפקודה קובע בצורה מפורשת וחד משמעית, כי הסמכות לדון בבקשות לפי הפרק הרביעי לפקודה, תהא לבית משפט השלום, והערר על החלטות בית משפט השלום יידון בבית המשפט המחוזי, פועל יוצא הינו, כי בית משפט זה נטול סמכות לדון בבקשה הנוכחית כערכאה דיונית. זו הפרשנות המילולית והמתקבלת על הדעת להוראות סעיף 38א(א) לפקודה. פרשנות אחרת מרוקנת מתוכן את משמעות סעיף זה".

22. ראו גם דבריו של כבוד השופט **ע' עיילבון** בבית המשפט המחוזי בנצרת, בהתייחס לסעיף 34 לפקודה (בענין סמכות לבית משפט שלום בענין בקשה בנוגע לחפץ תפוס), סעיף 37 לפקודה (בענין חפץ שלא הוגש כראיה) וסעיף-38א בענין ערר לבית המשפט המחוזי:

"הפקודה מורה אותנו מפורשות כי במקרה של מסירת תפוס - בין אם על פי בקשת שוטר, או על פי בקשת אדם התובע זכות בנכס התפוס, וללא קשר אם הוגש כתב אישום אם לאו, תדון הבקשה בפני בית משפט השלום, וזאת גם במקרה בו החפץ לא הוגש כראיה לבית המשפט.

ערר על החלטת בית משפט השלום בבקשה להשבת התפוס, תדון, כך על פי הפקודה, בפני בית משפט מחוזי בשופט אחד, וערר על החלטת בית המשפט המחוזי ידון - באם תינתן רשות - בפני בית המשפט העליון.

זוהי הפרשנות המילולית של הוראות הפקודה, המתיישבת עם ההגיון והשכל הישר, ואשר מצאה ביטוי בפסיקה של בתי המשפט, כאשר כל פרשנות אחרת, מרוקנת את הוראות הפקודה מתוכן. (ראו ב"ש (נצ') 1007/06 **אליהו ממן נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 18/01/06....); ב"ש (ב"ש) 1252/04 **חב' נתיבי ערעור נ' לשכת תביעות מרחב נגב - באר שבע**...).

משכך, בית המשפט המחוזי אינו בית המשפט המוסמך עניינית לדון בבקשה להשבת תפוס, ואין נפקא מינה אם הוא הערכאה בה נידון התיק העיקרי, אם לאו.

למעלה מן הצורך, אוסיף כי גם אין זה ראוי והולם את כללי הבאת הראיות וסדרי הדין בפלילי, כי המותב אשר שומע את התיק העיקרי ועתיד לבחון הראיות, יבחן אותן כבר בשלב זה לצורך הכרעה בבקשה דנא. כך גם אין לקבל טענת המבקשת, כי המותב אשר דן בבקשת המעצר עד תום ההליכים, ידון בבקשה זו. כאמור, הפקודה קובעת באופן חד משמעי כי הסמכות בבקשה להשבת תפוס מוקנית לבית משפט השלום, ואין כל רלוונטיות לערכאה הדיונית בבקשת המעצר.

יוצא איפה שדין הבקשה להידחות בשל העדר סמכות עניינית" (ב"ש (מחוזי נצ') 72/08 (ת"פ 1157/07) **גלם נ' מדינת ישראל** (29.1.2008) (להלן: ענין **גלם**)).

23. זו שורה של קביעות בידי בית משפט מחוזי הקובעת מפורשות כי הסמכות לדון לפי סעיף 37 לפקודה (ויתר הסעיפים בפרק הרביעי לפקודה) היא לבית משפט השלום.

24. ישנה פסיקה אחרת של בתי משפט המחוזיים לפיה קו פרשת המים בענין הערכאה שתדון בבקשה בנוגע לחפץ

תפוס הוא מועד הגשת כתב האישום, ולאחר הגשת כתב האישום, יש לפנות לבית המשפט אליו הוגש כתב האישום, כך שאם כתב האישום הוגש לבית המשפט המחוזי, יש לפנות לבית המשפט המחוזי. ראו ע"ח (מרכז) 40788-10-16 **אביטבול נ' מדינת ישראל** (31.1.2017)(להלן: ענין **אביטבול**). שם מדובר היה, בדומה לעניינו, במצב שבו הוגש כתב אישום לבית המשפט המחוזי, כאשר החפץ מושא הבקשה שם היה מיועד להגשה כראיה. בית משפט השלום שם קבע כי הסמכות לדון בבקשה היא לבית המשפט המחוזי בו הוגש כתב האישום, וכבוד השופט **א' יקואל** דחה את עררו של הטוען לחפץ על אותה החלטה. בכל הכבוד, הנני מבכר את פסיקה הנזכרת של בית המשפט המחוזי בנצרת. שכן, בענין **אביטבול** הסתמך השופט **יקואל** על קביעה של בית המשפט העליון ב-בש"פ 998/05 **פפיסמדוב נ' מדינת ישראל** (20.3.2005) (להלן: ענין **פפיסמדוב**) (ראו ענין **אביטבול** בפס' 11); אולם בענין **פפיסמדוב** קבע בית המשפט העליון כי הערכאה הנכונה לבקשה שנדונה שם היא בית משפט **שלום** אחר מאחר וכבר הוגש כתב אישום (בית משפט השלום בראשון לציון; ראו ענין **פפיסמדוב**, פס' ז' שם).

25. עוד הפנה השופט **יקואל** בענין **אביטבול** למהדורה משנת תשנ"ז של ספרו של יעקב קדמי **סדר הדין בפלילים**, לפיה:

"...עקרונית, כל עוד לא הוגש כתב אישום - נתונה סמכות הפיקוח על החזקת החפץ לבית משפט שלום; והוא רשאי להורות, מה יעשה בו ממועד תפיסתו וכל עוד לא הוגש כתב אישום בפרשה שבגינה נתפס. הוגש כתב אישום - עקרונית, נתונה הסמכות להורות מה יעשה בחפץ לבית המשפט הדין בענין שבגינה נתפס החפץ" (ראו ענין **אביטבול**, שם).

במהדורה חדשה יותר של הספר, מופיע הוכן הרלוונטי בע' 712-713 (יעקב קדמי **על סדר הדין בפלילים - חלק ראשון הליכים שלפני משפט**, כרך ב (מהדורה מעודכנת, התשס"ח-2008) (להלן: **המהדורה המאוחרת**). לענין ההבחנה בין התקופה עד להגשת כתב האישום לבין התקופה החל מהגשת כתב האישום, קדמי, הכותב בכובעו כמלומד ולא כפוסק כשופט בבית המשפט העליון, אינו מסתמך שם על כל קביעה בפסיקה (ויוער כי ההפניה לפסיקה ב-ה"ש 13 בע' 713 הנזכר אינה לענין עצם ההבחנה הנטענת). המחבר אף מאזכר במהדורה המאוחרת את סעיף 38 לפקודה בענין זכות ערר, עליו עמדנו לעיל (ואשר הוסף לפקודה בשנת התשנ"ז, שנת הוצאת המהדורה הקודמת). אולם אין במהדורה המאוחרת של ספרו של קדמי ניסיון ליישב את ההוראה הברורה בסעיף זה בפקודה בענין זכות ערר לבית המשפט המחוזי בלבד, עם דעתו לפיה הסמכות לדון בבקשות להחזיר תפוסים היא לבית המשפט אליו הוגש כתב האישום גם אם מדובר בבית המשפט המחוזי. גם לא מצאתי במהדורה המאוחרת התמודדות עם השיקולים הנוספים עליהם הצביע השופט **עיילבוני** בענין **גלם** כמצוטט לעיל.

26. ועוד: קדמי עצמו מפנה במהדורה המאוחרת, בענין סעיף 37 לפקודה לו טוענת המבקשת, "תשומת לב ל-ב"ש (נצ') 1007/06 (אליהו ממן - הסמכות לדון בגורלו של חפץ תפוס רק לבית-משפט שלום)" (שם, בע' 725). גם בענין סעיף 36 לפקודה כותב קדמי במהדורה המאוחרת דברים דומים: "תשומת לב ל-ב"ש (נצ') 1007/06 (אליהו ממן - הסמכות להורות מה יעשה בחפץ הינה רק לבימ"ש השלום; זאת - לנוכח הוראות סעיף 38 הקובע כי ערר יוגש לביהמ"ש המחוזי. הסוגיה טרם הוכרעה)" (שם, פס' 724).

27. גם ב-ע"ח (תל אביב-יפו) 13696-10-18 זר נ' פרקליטות מחוזי תל אביב - פלילי (29.10.2018) (להלן: ענין זר) נקבע כי לאחר הגשת כתב אישום, הסמכות לדון בבקשה בנוגע לתפוס העשוי לשמש ראיה או לחילוט היא לבית המשפט שאליו הוגש כתב האישום. בכל הכבוד, עלי מקובלת הפסיקה של בית המשפט המחוזי בנצרת שצוינה לעיל. שכן גם בענין זר לא מצאתי התמודדות עם ההוראה בסעיף 38א לפקודה בענין ערר לבית המשפט המחוזי בלבד. כאן המקום לציין כי בקשת רשות לערור על החלטת בית המשפט המחוזי בענין זר, נדחתה בבית המשפט העליון (רע"פ 7797/18 פלוני נ' מדינת ישראל (4.11.2018)). אולם כבוד השופט ע' גרוסקופף דחה שם את בקשת הרשות לערור מאחר והבקשה לא נמנתה בגדר אותם מקרים חריגים בהם מתעוררת שאלה משפטית או ציבורית החורגת מעניינו הפרטי של המבקש, או כאשר מתעורר חשש לא-צדק חמור או עיוות דין למבקש, ומבלי שקבע אם הקביעה בהחלטת בית המשפט המחוזי בענין הסמכות נכונה לגופה.

סיכום

28. סוף דבר, בית המשפט המוסמך לדון בבקשה זו לפי סעיף 37 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש), התשכ"ט-1969 הוא בית משפט השלום. בעניינו, בקשת המבקש לפי סעיף 37 נדחית, מאחר וסעיף 37, אשר מהווה, כפי שהטעימה המבקשת בבקשתה, העילה לבקשה, אינו חל בנסיבות עניינו, בהן טרם הגיע המעמד לראות בחפץ מושא הבקשה כחפץ שלא הוגש כראיה במשפט במובן מונח זה בסעיף 37 הנזכר (מעמד אשר יגיע, אם יגיע, אם בשונה מכוונות המדינה כיום החפץ לא יוגש בסופו של בדבר כראיה, או אם המדינה תודיע לפני כן כי החפץ לא יוגש כראיה).

29. זכות ערר לפי סעיף 38א לפקודה, לבית המשפט המחוזי בנצרת.

ניתנה היום, כ"ג שבט תשע"ט, 29 ינואר 2019, בהעדר הצדדים.

דניאל קירס, שופט